

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Teleszky Gábor ügyvéd (cím) által képviselt név (cím) felperesnek, a dr. Kovács Judit ügyvéd (cím.) által képviselt név Részvénytársaság (cím) alperes ellen, az alperes pernyertessége érdekében fellépő dr. Bányai Gábor ügyvéd (cím.) által képviselt, név Biztosító Részvénytársaság (cím) beavatkozó közreműködése mellett, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2007 május 15. napján meghozott, 6.P.21.037/2004/36. számú ítélete ellen, az alperesi beavatkozó részéről 37. és 38. sorszáмок alatt előterjesztett fellebbezése folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesi beavatkozónak 15 nap alatt 221.160 (kétszázhuszonegyezer-egyszázhatvan) forint első és másodfokú együttes perköltséget, továbbá térítsen meg az államnak felhívásra 672.000 (hatszázhetvenkettőezer) forint kereseti és 24.000 (huszonnégyezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével megállapította az alperes kártérítési felelősségét a 2003 február 27-én bekövetkezett balesettel összefüggésben a felperesnél keletkezett károk tekintetében. Tényként állapította meg, hogy a felperes a B. város, O. téri villamosmegállóban várakozott, ahol a megállóban várakozó ittas személy megütötte. Hogy kitérjen előre, 8-10 méterrel arrébb, a várófülke másik oldalára ment, azonban az ittas személy követte, kiabált a felperessel, miközben a társa próbálta őt visszatartani. Ekkor a megállóban várakozók már felszálltak a 28-as jelzésű villamosra. A felperes a villamos hátsó kocsijának jobb oldalán, a hátsó ajtó és a kerék között állt. A villamos már mozgásban volt, amikor az ittas személy erős, lökészerű ütést mért a felperes mellkasára, aki közben ösztönösen hátralépett. A bal lába beakadt a kerékköpeny lemezébe, és a villamos több méteren keresztül vonszolta, majd arról leszakadt. A villamosvezető az ütközést nem vette észre, de a hátsó kocsiiban lévő utasok azt látták, és vészjelzővel jeleztek.

Az elsőfokú bíróság az alperes kártérítési felelősségét az alábbi indokok mellett állapította meg: Megállapítható volt, hogy a perbeli esetben az alperes által folytatott fokozott veszéllyel járó tevékenység, valamint a felperes kára között okozati összefüggés állt fenn, ezért az alperes felelősségére a Ptk. 345. § rendelkezései az irányadók. Az alperes a felelősség alól akkor mentesül, ha bizonyítja, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenységi körön kívül esik. Ilyen elháríthatatlan külső ok lehet egyebek mellett a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül eső emberi magatartás, azonban az elháríthatatlanság csak akkor állapítható meg, ha a technika adott fejlettségi szintjére és a gazdaság teherbíró képességére is figyelemmel objektíve nem áll fenn az elhárítás lehetősége. A fokozottan veszélyes tevékenység folytatója egyúttal fokozott védekezésre is köteles, hiszen neki van lehetősége azokra a beavatkozásokra, amelyekkel mások károsodása elhárítható. A büntető bíróság jogerős ítéletének tényállása, valamint a felperes személyes előadása alapján az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy a felperes az őt ért ütés hatására lépett hátra, és vesztette el egyensúlyát, amikor is beakadt a lassan haladó jármű utolsó kerekének kerékköpenyébe, és így került a villamos alá. Az elsőfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy a balesetben résztvevő villamos üzembe helyezése megfelelt jogszabályi rendelkezéseknek, védőlemez hiányában is szabályosan közlekedett a forgalomban, ezért annak nem volt ügydöntő jelentősége, hogy az alperes miért nem helyezte a kerékköpenyre védőlemezt. A jogvita elbírálásánál azt a releváns körülményt kellett vizsgálni, hogy a kár elhárításával kapcsolatos védekezés lehetősége objektíve fennállt-e. Az alperesnek a mentesüléséhez azt kellett bizonyítania, hogy a kívülálló harmadik személy magatartása elháríthatatlan oknak minősül, ebben a körben az is szükséges, hogy a fokozott veszéllyel járó tevékenységre vonatkozó előírások megtartásán túlterjedő előrelátással, óvatossággal se lehessen e magatartás károsító következményeit elhárítani. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a villamosmegállóból lassan kihaladó villamos vezetőjének számolnia kell azzal, hogy a villamosmegállóban lévő utasok mozognak a villamos közelében. A büntetőeljárás során beszerzett tanúvallomások alapján megállapítható volt, hogy a felperes és a másik két férfi mozgása látható volt a villamosmegállóban, azaz a vezetőnek az esetleges veszélyhelyzettel számolnia

kellett. Ilyen előzmény után a villamosvezetőtől elvárható gondosság az lett volna a baleset elkerülése érdekében, hogy az indulás után ellenőrizi, eltávolodtak-e a villamos mellett állók a járműtől. Ez esetben elkerülhető lett volna a baleset, vagy a jármű hamarabb megállítható lett volna. Az alperest nem mentesíti, hogy a járművezető nem sértette meg a közlekedési szabályokat, mivel ebből nem következik, hogy a baleset elháríthatatlan okból következett be. A megállóhelyeken közvetlenül a jármű mellett tartózkodnak az utasok, ez által a megállóhelyek mellett fokozott balesetveszély áll fenn. Ezért az óvatosság fokozása mellett, amely a perbeli esetben a visszapillantó tükörbe történő ismételt betekintéssel megvalósulhatott volna, elkerülhető lett volna a baleset. Ha a külső behatást a károsító esemény bekövetkezésének pillanatában már nem is lehet elhárítani, kellő előrelátás mellett, megfelelő intézkedések megtételével elhárítható lett volna a károsító esemény. Az a körülmény, hogy a megállóban tartózkodók számára is észlelhetően dulakodás folyt, azt támasztja alá, hogy kellő előrelátás esetén számítani lehetett arra, hogy a villamos közelében tartózkodók esetleg a villamos alá kerülhetnek. Az óvatosság fokozása esetén a baleset elkerülhető lett volna, ennek elmulasztása miatt nem állapítható meg a balesetet okozó külső körülmény elháríthatatlansága.

A közbenső ítélet ellen az alperesi beavatkozó terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását, a kereset elutasítását kérte. Annak megállapítása miatt támadta az elsőfokú bíróság döntését, hogy a balesetet okozó külső emberi magatartás nem volt objektíve elhárítható. Előadta, hogy a villamos-szerelvénynek a megállóba érkezésekor a felperes és a másik két személy a megállóban a sínpályától távolabb tartózkodott, a közöttük folyt tettlegesség sem a vezető, sem a vezetőfülkében tartózkodó másik személy számára nem volt észlelhető. Annak ellenére, hogy a vezető az indulást megelőzően az ajtók zárásához megfelelően használta a visszapillantó tükört, ugyancsak nem észlelhetett rendellenességet, mivel a felperes csak a villamos elindulása után került a villamos közvetlen közelébe. Mindebből azt a következtetést vonta le, a felperes balesete objektíve elháríthatatlan volt az által, hogy a balesetet egy kívül álló személy azzal okozta, hogy a felperest megütötte, aki ennek következtében a villamos alá esett.

A felperes fellebbezési ellenkérelme a közbenső ítélet helybenhagyására irányult.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a fellebbezés megalapozott.

Az a körülmény nem volt vitás, hogy a felperes sérülései az alperes által folytatott, fokozott veszéllyel járó tevékenységgel okozati összefüggésben keletkeztek. Az sem volt vitás a felek között, hogy a balesetet a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül eső személy azon magatartása idézte elő, hogy a villamosmegállóban a villamos mellett olyan erővel taszította mellbe a felperest, hogy az egyensúlyát veszítve a villamos oldalának esett, és lábánál beakadva a villamos kerékköpenyébe a villamos alá esett. Az elsőfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy ez a veszélyes üzem működésén kívül eső ok nem volt elháríthatatlan, mivel kellő gondosság tanúsítása mellett, a visszapillantó tükör ismételt használata esetén a káresemény

elhárítható lett volna. Az alperes ennek megállapítását sérelmezte a másodfokú fellebbezésében.

A bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a rá irányuló közlekedési szabályokat betartó villamosvezetőnek objektíve módjában állt volna-e a veszélyhelyzet elhárítása az előírások betartását meghaladó, fokozott gondosság tanúsítása mellett. Az elsőfokú bíróság által beszerzett szakértői vélemény szerint mivel a balesetre 3 méterrel, illetve 1 másodperccel a balra kanyarodás előtt került sor, a villamosvezető a jármű helyzete alapján észlelhette volna a felperes aláesését, de csak abban az esetben, ha a jármű kihaladása közben folyamatosan a visszapillantó tükörbe tekint. Ezáltal az volt az eldöntendő kérdés, hogy a villamosvezetőt a fokozott körütekintés körében terhelte-e annak kötelezettsége, hogy az elindulást követően a visszapillantó tükörből szemmel tartsa a villamosmegállót.

A villamosvezető a szerelvény indítását előkészítve, az ajtók bezárását megelőzően az előírásoknak megfelelően használta a visszapillantó tükört. Ekkor a szerelvényen és annak közvetlen közelében nem volt zavaró esemény, amely az ajtók bezárását, akár a szerelvény indulását lehetetlenné tette volna. Ezt az is alátámasztja, hogy a megállóból való kiindulás rendben, balesetmentesen zajlott le. Az elsőfokú bíróság abból indult ki, hogy a villamosvezetőnek a megállóba való beérkezésekor észlelnie kellett az utasok közötti dulakodást, emiatt kellő előrelátás esetén számíthatnia kellett volna arra, hogy a villamos közelében tartózkodók esetleg a villamos alá kerülhetnek. A felperes a balesetet megelőző helyzetével kapcsolatban több eltérő előadást tett. Ezek közül az ítéletábra a balesethez időben legközelebb, 2003 március 4-én tett vallomását vette alapul, mivel akkor nyilván pontosabban emlékezett, mint a jóval később a bíróságon tett tanúvallomása, illetve személyes előadása alkalmával. A felperes a baleset bekövetkezését követően 5 nappal azt adta elő, hogy a villamosmegálló mellett található vegyeskereskedés előtt állt, amikor egy idegen férfi hozzálépett, és kétszer megütötte. Ezek után indult a villamossínek irányába, majd a villamos beállítását követően az utolsó kocsikozépső és hátsó ajtaja közötti részhez hátrált úgy, hogy a villamos ekkor már egy méteren belül volt. Ekkor a támadója körülbelül egy méter távolságra volt tőle. Az az ütés, melytől a villamos oldalának esett, azt követően érte, hogy az ajtók becsukódtak és a villamos elindult. Mindezek alapján az ítéletábra úgy foglalt állást, hogy a villamos vezetője a megállóba való megérkezésekor a pályatest közelében nem észlelhetett rendellenességet, hiszen ekkor még mind a felperes, mind a támadója attól távolabb állt. Az, hogy az utasok a dulakodást észlelték, nem támasztja alá azt a feltételezést, hogy ezt a vezetőnek is észlelnie kellett. A vezető ugyanis máshol helyezkedik el, továbbá a megállóba való beállást megelőzően a szerelvény vezetésére, az előtte elhelyezkedő pályára, valamint a megállónak közvetlenül a pálya mellett található részére kell összpontosítania a figyelmét. A megállóban tartózkodó villamos utasainak és vezetőjének - helyzetükből következően - más a látómezeje, így az általuk észlelhető események köre sem esik szükségképpen egybe. Az ajtók becsukása előtt a tükört szabályszerűen használó vezető ugyancsak nem észlelhetett olyan, a későbbi baleset bekövetkezését előre vetítő rendellenességet, ami további fokozott körütekintetés tanúsítását indokolta volna,

mivel ekkor a felperes és támadója között még körülbelül egy méter távolság volt, és a felperes sem állt közvetlenül a szerelvény mellett. Mindezek alapján az ítéltábla úgy ítélte meg, hogy a villamos vezetője a szerelvény elindítását megelőzően nem tapasztalhatott a megállóban olyan rendellenességet, ami a továbbiakban is a megálló eseményeinek figyelemmel kísérését - mint a rá irányadó szabály betartásán túlmenő, fokozott figyelem és előrelátás tanúsítását - indokolta volna.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint abban a helyzetben, amikor az indulás előtt a megállóban észlelt események erre okot nem adtak, néhány méterrel a járműszerelvény kanyarodása és váltón való áthaladása előtt, nagy forgalmú útkereszteződéshez közelítve, a villamosvezetőtől általában elvárható magatartás az, hogy az ezzel kapcsolatban előtte álló feladatokra összpontosítson, és ne annak a megállónak az eseményeit vizsgálja, amelyből rendben kiindult. A biztonságos ajtó csukás és indulás feltételei ellenőrzését, a szerelvény megállóból történő kiindítását követően ugyanis nem volt észlelhető olyan ok, ami indokolta volna, hogy a villamosvezető az előtte álló manőver biztonságos végrehajtásának ellenőrzése helyett a maga mögött hagyott megálló eseményeit vizsgálja. A rá irányadó szabályok maradéktalan betartását meghaladó fokozott gondosság tanúsítása mellett sem kellett a villamosvezetőnek arra számítania, hogy a villamosmegállóban várakozó utasok egyike a másikat a villamosnak neki löki. Nem volt tehát az alperest - a fokozott veszéllyel járó tevékenységére figyelemmel terhelő - fokozott védekezési kötelezettség körében tanúsítható olyan magatartás, amely a kár bekövetkezését megelőzhette volna. Ezért az ítéltábla az alperes fokozott veszéllyel járó tevékenysége körén kívül álló személy magatartását az alperes részéről objektíve elháríthatatlannak minősítette. Ezáltal az alperes a Ptk. 345. § (1) bekezdése alapján mentesül a kártérítési felelősség alól. Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbelső ítéletét megváltoztatta, és a keresetet elutasította.

Az alperesi beavatkozó fellebbezése sikerre vezetett, ezáltal a felperes teljes egészében pervesztes lett. Ezért a Pp. 78. §-a alapján köteles megtéríteni az alperesi beavatkozó első fokú, továbbá ugyanezen, a Pp. 239. §-a folytán a fellebbezési eljárásban is irányadó rendelkezés folytán a másodfokú eljárásban felmerült perköltségét, amely az alperes által előlegezett 101.160 Ft szakértői díjon felül a jogi képviselő munkadíját, és annak általános forgalmi adóját foglalja magában.

A Fővárosi Ítéltábla a tárgyi illeték-feljegyzési jog folytán le nem rótt kereseti és fellebbezési eljárási illeték viseléséről az Itv. 64. §-a folytán alkalmazandó 6/1986. IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2008 február 13.

Dr. Molnár Ambrus s. k. a tanács elnöke Dr. Németh László s. k. előadó bíró Dr. Szücs József s. k. bíró

A kiadmány hitelül:Gosztola Edit Erzsébet tisztviselő

